

„Tiggeri, Løsgængereri og skadelig Erhvervs- virksomhed“.

(Kapitel 19 i Professor Torps Straffelovsudkast.)

Ved Herredsfoged John Knox.

Saa vel i Straffelovskommissionens Betænkning (K. U.) som i Professor Carl Torps Betænkning (T. U.) er Løsgængereri og Betleri henholdsvis i Kapitel 34 og Kapitel 19 optagne til Behandling i det almindelige Straffelovsudkast i Stedet for som nu at behandles i en Særlov og sikkert med Rette. Den hidtidige Behandling af disse Forbrydelser hænger sikkert sammen med Ussings og Bornemanns Opfattelse, hvorefter de betragtes som Politiovertrædelser eller som »Forbrydelser mod Sikkerhedspolitiet« eller mod »Borgersikkerheden«, men dette Standpunkt er for længst forladt, og man er nu enig om, at Løsgængereri og Betleri først og fremmest er at behandle som Brud paa Samfundets Erhvervsordning, og som saadanne og paa Grund af deres ingenlunde ufarlige Karakter hører de sikkert med Rette hjemme i den almindelige Straffelov. I Følge de samme Betragtninger maa det ogsaa billiges, at Torp, der som bekendt har optaget den noget problematiske Sondring mellem »Forbrydelser« og »Forseelser«, hvilke sidste han behandler i et særligt Lovforslag, henregner Løsgængereri og Betleri til den første Gruppe »Forbrydelser«, om end det maa erkendes, at hele Sondringen mellem de to Grupper beror paa et Skøn, som er og maa være præget

af en ikke ringe Vilkaarlighed. Saavel i K. U. som i T. U. er Belleri og Løsgængerer hægtet sammen med »skadelig Erhvervsvirksomhed«, hvad der synes mindre rationelt, al den Stund hverken Belleri eller Løsgængerer og navnlig ikke det sidste kan karakteriseres som Erhvervsvirksomheder i al Fald ikke begrebsmæssig. Begrebet »skadelig Erhvervsvirksomhed« er i Virkeligheden ganske ubestemt og er paa ingen Maade synonymt med forbudt Erhvervsvirksomhed eller uberettiget Erhvervsvirksomhed, og i intet af Udkastene finder man paa dette Sted Regler f. Eks. om ulovlig Omløben med Varer eller om uberettiget Næringsbrug. »Skadelig Erhvervsvirksomhed« vil i Grunden kun betyde saadanne ulovlige Erhvervsvirksomheder, som Koncipisterne finder passende kan behandles sammen med Belleri og Løsgængerer, og i saa Henseende er der paa ingen Maade Enighed mellem Kommissionen og Torp. Af K. U. udtager og fjerner Torp for det første Aager (K. U. §§ 330 og 331) i Kraft af den Betragtning, at det til Aagerforbrydelsen hverken begrebsmæssig eller faktisk hører, at Aager indgaar som et Led i den skyldiges Erhvervsvirksomhed, hvorfor Aager bør behandles under Formuekrænkelserne; i Følge de samme Betragtninger fjerner Torp dernæst fra K. U. de i § 341 Nr. 1 og 2 omhandlede ganske ny Forbrydelser: Udspredelse af løgnagtige Beretninger, hvorved Prisen paa Varer, Værdipapirer o. l. søges paavirket, samt Offentliggørelse af urigtige og til Vildledning egnede Meddelelser om Aktieselskaber eller lignende Foretagender; ogsaa disse Forhold henfører Torp under Formuekrænkelserne; endvidere fjærner han fra K. U. de i §§ 337 og 338 omhandlede Forseelser angaaende ulovlig Udskænkning og Fordeling af samt Handel med stærke Drikke o. l., hvilke Forseelser sikkert ogsaa rettest hører hjemme i en Beværterlov sammen med alle de andre nødvendige Bestemmelser vedrørende samme Thema, og endelig fjærner Torp fra K. U. en hel Række

Straffebestemmelser i §§ 328, 331, 2. Stk., 332, 2. Stk., 336, 339, 341, 2. Stk., og 343 blandt andet i Kraft af den fuldkommen rigtige Betragtning, at de alle kun indeholder Henvisninger til Særlovgivningen og derfor bør udgaa som ganske overflødige, Straffeloven kan blive fyldig nok endda. — Tilbage i T. U. Kap. 19 bliver foruden Betleri og Løsgængereri samt dermed beslægtede Bestemmelser om Overtrædelser af Tilhold som »skadelige Erhvervsvirksomheder« kun Lykkespil — der altsaa ikke længere maa hedde Hasardspil — i §§ 185 og 186 samt de ny Forbrydelser Forledelse til Spekulationsforretninger (§ 184), ulovlig Detektivvirksomhed (§ 187) og Forledelse til Udvandring (§ 188); der kunde sikkert anføres gode Grunde til ogsaa at fjerne disse Straffebestemmelser fra dette Kapitel; saaledes maatte f. Eks. Lykkespil vel med nogen Grund kunne behandles som en Formuekrænkelse og Bestemmelsen i § 188 henvises til den Lov, der ordner Udvandringsvæsenet, og det mest rationelle synes mig derfor at være at forbeholde Kapitlet for Betleri og Løsgængereri (derunder Overtrædelser af Tilhold), som vi alle ved hvad er, og saa henvide de »skadelige Erhvervsvirksomheder« til Behandling andre Steder i eller udenfor den almindelige Straffelov, hvor de hver for sig nu rettest maatte høre hjemme. Systematiken, som Torp dog værdsætter ret højt, vilde vinde derved.

I T. U. er »Betleri« undergaaet Navneforandring og benævnes »Tiggeri«, og som Grund hertil anføres i Motiverne kun, at Betleri er et udansk Ord; ja, at Ordene Betler og Belleri oprindelig er tyske, er utvivlsomt, men om hvor mange Ord i vort Sprog gælder det ikke, at de har en fremmed Oprindelse, uden at derfor nogen tænker paa at fjerne dem og erstatte dem med andre, og Ordet »Betleri« har den store Fordel, at det har et gennem lange Tidens Praksis nøje fastslaaet Indhold, og at i saa Henseende den almindelige Sprogbrug falder sammen med den juridiske, medens dette paa ingen Maade vilde blive Til-

fældet med Ordet »Tiggeri«. Juridisk eller strafferetlig skulde dette Ord, som Torp ogsaa fremhæver det, selvfølgelig betyde det samme, som vi nu forstaar ved Betleri, men efter almindelig Sprogbrug betyder Tiggeri noget andet og mere. At tigge er ikke alene at betle, men tillige det ganske uskyldige at trygle eller bønfalde (se Forbindelsen »tigge og bede«), og da det forekommer mig uheldigt, naar man uden Anledning lader den juridiske Sprogbrug afvige fra den almindelige, vilde jeg gerne lægge et godt Ord ind for Bibeholdelsen af det gamle, tilvante Ord »Betleri«.

Der findes ikke, hverken i K. U. eller T. U. nogen Definition af Begrebet »Betleri« — efter T. U. altsaa »Tiggeri« — og det er sikkert heldigt; det er vist meget sjældent, at der, trods den store Mængde Betleridomme som er fældet, har været Tvivl i Retsanvendelsen, en Definition i Loven kan derfor absolut ikke siges at være nødvendig, og paa den anden Side maa det erindres, at slige bindende Fortolkninger ofte kan være farlige. I T. U. er udeladt den i K. U. § 324 indeholdte Bestemmelse af Forbrydelsens Begreb »betler paa offentligt Sted eller fra Hus til Hus eller paa et Sted, hvor han ikke har lovligt Ærinde«, idet Forbrydelsen i T. U. § 180 klart og kort beskrives som »Tiggeri«, dette sidste er sikkert at foretrække, og K. U. trækker Rammerne for snævert. Hvorfor netop fremhæve »offentligt Sted« og »fra Hus til Hus«, snarere burde det hedde »fra Dør til Dør«, da der dog ingen Grund er til, at Betleri indenfor det samme Hus skal være straffrit, men det bedste er sikkert ikke at have nogen nærmere Begrebsbestemmelse; Praksis har vist aldrig følt noget Besvær ved Manglen af en saadan i Loven $\frac{3}{3}$ 1860 § 3. Baade K. U. og T. U. straffer endvidere som Betler den, der »anvender andre til Betleri« eller som »ikke afholder nogen til hans Husstand hørende Person under 18 Aar fra at betle«, disse Udtryk er bedre end de tilsvarende i Lov $\frac{3}{3}$ 1860 § 3, idet det mere begrænsede Udtryk »udsender« er er-

stattet med det videre »anvender«, og Anvendelsen omfatter alle og ikke alene Personer, som hører til Husstanden, som i Lov $\frac{3}{3}$ 1860. Efter T. U. § 180, 2. Stk. finder Paatale kun Sted efter forud af Paatalemyndigheden givne Advarsel, med mindre vedkommende tidligere har været straffet for Belleri eller Løsgænger eller har faaet Tilhold efter Løsgængeribestemmelserne; dette er noget nyt men formentlig rigtigt, og det vil ikke bevirke nogen væsentlig Ændring i den nuværende Praksis, hvor den debuterende Beller. sikkert som Regel slipper med en Advarsel i Retten, eller — hvad der vistnok er hyppigere Tilfældet — med at Varetægtsarresten efter Dommen træder i Stedet for Straf.

I § 180, 3. Stk. har T. U. en Bestemmelse om fakultativ Strafnedsættelse eventuelt Straffrihed, hvis Belleri sker af Nød af en Person, som enten ikke er arbejdsfør, eller som alvorligt har bestræbt sig for at finde Arbejde, alt forudsat at Belleriet ikke er vanemæssigt; det er ogsaa en ny, men sikkert en god og paakrævet Bestemmelse, om end den vil kunne foranledige slemme Bevisvanskeligheder, og med den ret høje Minimumsstraf, som T. U. har for Belleri, hvorom nærmere nedenfor, er den sikkert nødvendig. Uden iøvrigt at komme nærmere ind paa denne Bestemmelse er der dog en Bemærkning i Motiverne i T. U., som jeg ikke kan undlade at opholde mig lidt ved, nemlig naar det i ommeldte Motiver Side 173, Spalte 2 som Begrundelse af, at der maa vises nødlidende Bellerere Skaansel, siges »at vort Fattigvæsens Ordning ingenlunde yder Garanti for, at den Fattighjælp, der ydes, virkelig altid er tilstrækkelig til at udelukke Nød hos den forsørgede.« Det er en meget haard Beskyldning, der her rettes mod vore Kommunalbestyrelser, og jeg kan umuligt tænke mig, at den er berettiget. Sikker er vort Fattigvæsens Ordning langt fra ideel, og sikkert maa Kommunalbestyrelserne være paa deres Post for ikke at blive utilbørligt udnyttede, hvad de ofte bliver

alligevel, men at Kommunalbestyrelserne skulde være saa sneversindede og inhumane, at de lader dem, som er under deres Forsørgelse, og det er kun dem der tales om, lide ligefrem Nød, kan jeg umuligt tro. Hvis det er Tilfældet, saa er det i højeste Grad beskæmmende for vort Demokrati, som jo nu næsten overalt sidder til Højbords i Kommunalbestyrelserne.

I T. U. § 180, 4. Stk. er der hjemlet Strafforhøjelse for gentaget Betleri saavel som for den Betler, der tidligere har været straffet efter Løsgængeribestemmelserne eller for Berigelsesforbrydelse; denne Bestemmelse svarer i det væsentlige til K. U. § 324, 2. Stk., men adskiller sig fra denne dels i Strafferammen, hvorom nærmere nedenfor, og dels derved, at det efter T. U. kun er Berigelsesforbrydelser, der har Gentagelsesvirkning paa Betleri, medens det efter K. U. gælder om alle Ejendomsforbrydelser. Ogsaa her mener jeg, at T. U. rammer det rigtige, og at der maa gives Torp Medhold i, at det vilde være urimeligt at lade f. Eks. et ubetydeligt undtaget Tyveri eller et Brugs-tyveri have Gentagelsesvirkning paa Betleri.

I K. U. § 324, 1. Stk. in fine er opregnet en Række Omstændigheder, som kan virke strafforhøjende, men som er ganske udeladt i T. U., dette tror jeg er forkert. De »truende« Betlere og de i Kompagni opererende Betlere er en højst uhyggelig Foreteelse særlig i afsides liggende Gaarde og Huse paa Landet, og de har paa et vist Tidspunkt været ved at blive en Landeplage, saa det er fuldkommen rigtigt og nødvendigt, at det betones, at slige Forhold kan virke strafforhøjende, eller hellere at de skal virke stærkt skærpende ved Strafudmålingen (se T. U. § 75, 2. Stk.).

Straffen for Betleri er baade i K. U. og i T. U. Arbejdsfængsel, og den almindelige Strafferamme er henholdsvis »fra 7 Dage til 3 Maaneder« og »indtil 6 Maaneder« altsaa fra 2 Maaneder, som i T. U. er Minimum for Arbejdsfængsel. Denne forholdsvis høje Minimumsstraf

hænger sammen med, at der i T. U. kun kendes 2 Former for Frihedsstraf, nemlig simpelt Fængsel og Arbejdsfængsel, hvilket sidste træder i Stedet for ikke blot de nu kendte strængere Fængselsstraffe, men tillige for alt Straffearbejde. Jeg skal ikke fordybe mig nærmere i denne Ordning, som jeg finder højst uheldig, men jeg vil blot bemærke, at jeg føler mig overbevist om, at vox populi vil reagere stærkt mod en saadan Ordning, hvorefter saa at sige alle, Mordere og Tyve, Klausulædere og Betlere, ja, endog Bødeafsonere kommer i den samme store, sorte Gryde. Arbejdsfængsel skal efter T. U. udstaas i Statsanstalter, og disse Anstalter vil for den almindelige Bevidsthed staa som Tugt- og Forbedringshuse, og man vil sikkert have ondt ved at forlige sig med at »alle« skal »paa Brasen«, om jeg saa maa sige. Jeg finder det i højeste Grad ønskeligt, at der finder en Tredeling af Frihedsstraffene Sted, saaledes at Straffearbejde under en eller anden Form opretholdes som den strængeste Frihedsstraf og som en Straf over Fængselsstraffene, men jeg har ikke det mindste imod den i T. U. foreslaede ret høje Minimumsstraf for Betleri, vel at mærke under Hensyn til, at der efter T. U. hjemles Adgang til at give betinget Straffedom ogsaa for Betleri og særlig under Hensyn til, at T. U. i Modsætning til K. U., som allerede omtalt, kender et Slags undtaget Betleri, hvor Straffen kan gaa ned til simpelt Fængsel i dens laveste Form, ja endog helt bortfalde. Jeg finder endog den langvarige Minimumsstraf langt mere rationel end K. U.'s korte, da det maa erkendes, at de helt kortvarige Fængselsstraffe er ganske virkningsløse og sikkert ikke mindst overfor Betlere.

I Tilfælde af Gentagelse har K. U. en Strafferamme af Arbejdsfængsel »fra 14 Dage indtil 3 Aar«, men T. U. »indtil 2 Aar«, dette betyder dog ikke, at T. U. ser mildere paa de gamle Betlere, tværtimod, havde jeg nær sagt, thi T. U. forbeholder dem i §§ 52 og 53 en anden og ret grov Konfekt, nemlig Indsættelse i Arbejdshus, som

er en Sikkerhedsforvaring og ikke en Straf. Vi kommer herved ind paa det højst interessante Spørgsmaal om Recidivisternes Behandling, og vel maa det erkendes, at dette Spørgsmaal ikke længere spiller nær den samme Rolle som tidligere, for saavidt angaar Betlerne, mod hvem navnlig Statspolitiet med Energi og tillige med Held og godt Udbytte har taget Kampen op, ligesom Retfærdigheden byder at nævne Landsforeningen »Arbejde adler«s store Virksomhed, men Spørgsmaalet har alligevel stadig sin store Betydning. Vel er den tidligere næsten klassiske Type af gamle Betlere ved at forsvinde, disse uforfalskede Landevejens Riddere, som aldrig eller sjældent stjal, men som ustandselig betlede og vagabonderede, og som hadede Arbejde og elskede Brændevin, disse halv- og helgamle, af Drik og Sult og Svir halvt ødelagte, forhutlede Individder, hvoraf mange hørte til Politimestrenes mest trofaste Venner, og som med Ekspertens Erfaring og Snedighed forstod at skelne mellem de milde og strenge Dommere, mellem de forskellige Arresthuses for dem mer eller mindre tiltalende Husorden og ikke mindre mellem de forskellige Arrestforvarerfruers kulinariske Evner og Ydelser og at rette deres Togter efter disse Erfaringer, de er snart en saga blott, men alligevel er der selvfølgelig mange Recidivister blandt Betlerne som blandt andre Forbrydergrupper. Kampen mod Recidivisterne har hidtil forekommet mig altfor ofte at antage Formen af en noget forargelig Komedie, hvor vi Dommere er nødsagede til at spille med, og derfor hilser jeg et hvert nyt Vaaben i Kampen mod dem med Glæde, og specielt mod Betlerne og Løsgængerne og for øvrigt ogsaa mod flere andre Forbrydergrupper byder T. U. os i §§ 52 og 53 et saadant nyt Vaaben, som jeg haaber vil blive effektivt. Efter disse Bestemmelser kan Betlere og Løsgængere, naar de efter tidligere to Gange at have udstaaet Straf af Arbejdsfængsel for Betleri eller Løsgængereri, eller naar de efter tidligere at være dømt efter § 52 inden 1 Aar efter den sidste endelige Løsladelse paany

findes skyldige i Bøtteri eller Løsgængereri eller visse andre Forbrydelser, og Forbrydelsen maa betragtes som et Udslag af vedkommendes Hang til Lediggang og uordnet Levevis, dømmes til Indsættelse i et under Statens Styrelse staaende Arbejdshus, hvilken Indsættelse da træder i Stedet for Straf. I Praksis vilde herefter en Recidivistbøtters Skæbne formentlig forme sig saaledes: første Gang Advarsel af Paatalemyndigheden, anden Gang betinget Dom, tredje og fjerde Gang og maaske endnu femte Gang Arbejdsfængsel i stigende Længde og derefter Arbejdshuset. Dømmes vedkommende til Arbejdshus, lyder Dommen ikke paa nogen bestemt Forvaringstid, men er altsaa i saa Henseende ubestemt; i Arbejdshuset kan den indsatte holdes i indtil 3 Aar, og skønner Arbejdshusets Styrelse, at han efter denne Tidsfrists Forløb ikke er moden til at komme paa fri Fod, kan den i Tide forelægge Spørgsmaalet om Fristens Forlængelse for en i dette Øjemed dannet Ret, bestaaende af en Dommer som Formand, en Repræsentant for Paatalemyndigheden og en Person, som dellager i Arbejdet for løsladte Fangers Forsorg, og denne Ret kan 3 Gange forlænge Fristen for vedkommendes Ophold i Arbejdshuset, hver Gang med 1 Aar. Paa den anden Side kan der indenfor den regelmæssige 3 Aars Frist — dog tidligst 6 Maaneder efter Indsættelsen — eller indenfor den af Retten fastsatte forlængede Frist finde Løsladelse paa Prøve Sted, naar Arbejdshusets Styrelse skønner, at Betingelserne herfor er til Stede. I Arbejdshuset er de indsatte — Alumnerne kan de maaske benævnes, thi Straffefanger er de altsaa ikke — selvfølgelig underkastede Reglement og Disciplinarmyndighed med Disciplinarstraffe, de er undergivne Arbejdspligt, og de dem tilstaaede Friheder staar i nøje Forhold til deres Opførsel og finder sit Udtryk specielt i Alumnernes Oprykning i Klasser, hvilken Oprykning afhænger af deres Opførsel og Flid. Vi Fagfolk ved altsaa, at det ikke er en Straf at komme i Arbejdshuset, men jeg betvivler, at de vedkommende — Alum-

nerne altsaa — vil dele denne Anskuelse, de vil vistnok have vanskeligt ved at fatte Distinktionen, og de gamle Bøttere vil sikkert med Rørelse og behersket Glæde hilse Arbejdshusene som Gengangere af de gamle Tvangsarbejdsanstalter. Dette er selvfølgelig ret ligegyldigt, da det sikkert ikke er for at glæde Bøtterne, at T. U. foreslaar dem indsat i Arbejdshus, og jeg hilser som sagt dette i T. U. gjorte Forsøg med nye Kampmidler med Glæde; om end jeg ganske vist kunde ønske lidt mindre elastiske og lidt lettere håandterlige Kriterier at arbejde med end de i § 52 nævnte »Hang til Lediggang« og »uordnet Levevis«. Vi er altsaa med T. U. kommen ind paa de ubestemte Domme — om ikke Straffedomme saa dog Forvaringsdomme —, og det er min Overbevisning, at i Kampen mod Recidivisterne vil Udviklingen mer og mer gaa den Vej, hvor vel begrundede theoretiske Indvendinger der saa end kan fremsættes overfor slige Dømmes Anvendelse paa tilregnelige Forbrydere, og hvor bestikkende det end lyder, naar det om slige Domme i Motiverne til K. U. Side 88 siges, »at de realiserer Politistatens, ikke Retsstatens Ideal.«

Ved T. U. § 67 (K. U. § 83) er det i Rubrum 2 formentlig fastslaaet, at Udbyttet af Bøtteri eventuelt kan konfiskeres til Fordel for Statskassen; ved H. R. D. ²³/₁ 1879 (U. f. R. 1879, Side 472) er det slaaet fast, at Strfl.s § 34 ikke er analogisk anvendelig paa det ved Bøtteri erhvervede Udbytte. Resultatet heraf i det da foreliggende Tilfælde blev formentlig, at de sammenbellede 800 Kr. forblev den straffede Bøtters Ejendom, dette finder jeg stødende, og for den almindelige Bevidsthed staar det kun daarligt i Samklang med almindelige Retsbegreber og med, at det ved H. R. D. ¹/₁ 1916 (U. f. R. 1916, Side 603) er slaaet fast, at et gennem en Masse Plattenslagerier (Strfl. § 257) og i en uhyre Masse Smaabeløb erhvervet, betydeligt Udbytte i Penge eller ubrugte Frimærker kunde konfiskeres til Fordel for Statskassen; for menig Mand er

Grænsen mellem Belleri og Plattenslageri ikke altid nem at drage eller forstaa.

Bestemmelserne om Løsgængerer indeholdes i T. U. §§ 181 og 182, Hovedbestemmelsen mærkeligt nok i den sidste §. En Løsgænger karakteriseres her som den, der — uden at være i Besiddelse af fornødne Midler til sit Underhold — hengiver sig til eller driver om i Lediggang og derved fører en Levevis, der ikke kan antages at være grundet paa lovligt Erhverv. Denne Begrebsbestemmelse er selvfølgelig langt bedre end den nuværende i Lov $\frac{3}{3}$ 1860 § 1, som jo er af den Art, at Løsgængeridomme efterhaanden er bleven en hel Sjældenhed; som Regel gaar man ganske uden om Spørgsmaalet Løsgængerer og holder sig til Belleriet, der som Regel er uløselig forbundet med Løsgængeriet. T. U. er formentlig her ogsaa heldigere end K. U., dels siger T. U. udtrykkelig, hvad der i K. U. i al Fald kun fremgaar implicite af § 325, at Omstrejferen med tilstrækkelig Mønt paa Lommen ikke kan straffes for Løsgængerer, endvidere har T. U. det langt rummeligere og for Retsanvendelsen nemmere Kriterium »Levevis, der ikke kan antages at være grundet paa lovligt Erhverv«, medens K. U. har Kriteriet »søger Underhold ved strafbare Handlinger«, og endelig har T. U. udeladt det ganske ubestemmelige Kriterium »Adfærd, der volder Fare for den almindelige Sikkerhed«, som findes i K. U. At det endelig i T. U. tilføjes, at Fortjeneste ved Spil, Erhverv ved Utugt eller Understøttelse af Kvinder, der søger Erhverv ved Utugt, ikke anses for lovligt Erhverv, vil selvfølgelig lette Retsanvendelsen betydeligt.

Medens det ved Belleri efter T. U. var obligatorisk, at den debuterende Beller først skal have en Advarsel af Paatalemyndigheden, er Forholdet ved Løsgængerer ordnet fakultativt, saaledes at det staar i Paatalemyndighedens Haand, om den overfor den debuterende Løsgænger vil indskrænke sig til en Advarsel eller rejse Tiltale,

med mindre vedkommende debuterende Løsgænger søger Erhverv ved Utugt, thi i saa Fald skal der begyndes med en Advarsel. Advarslen skal i alle Tilfælde gaa ud paa, at Paatale vil finde Sted, med mindre vedkommende inden en fastsat rimelig Frist godtgør at have skaffet sig eller i fyldestgørende Omfang og med virkelig Arbejdshensigt søgt lovligt, regelmæssigt og tilstrækkeligt Erhverv, hvorhos det samtidig kan tilkendes gives vedkommende, at Opgivelsen af visse nærmere angivne Erhverv, saasom Handel med brugte Sager eller Laanesedler, som efter deres Beskaffenhed maa betegnes som mistænkelige, eller hvis Udøvelse unddrager sig Kontrol, ikke vil blive anset som fyldestgørende. Ogsaa disse Bestemmelser vilde — trods mulige Bevisvanskeligheder — sikkert vise sig meget heldige.

Efter T. U. § 181, der svarer til K. U. § 326, skal der, naar en arbejdsfør Person ikke regelmæssig arbejder og som Følge deraf falder Fattigvæsenet til Byrde eller blive ude af Stand til at opfylde sin Forsørgelsespligt mod nogen, som derved kommer i Nød, eller til at udrede ham paalagt Bidrag til Hustru eller Barn, af Politiet gives ham Tilhold om at søge regelmæssigt lovligt Erhverv. I Forening hermed kan der gives vedkommende Tilhold om at udføre et af Politiet enten direkte eller gennem Fattigvæsenet eller gennem en i saadant Øjemed virkende Forening anvist Arbejde, og som Løsgængere straffes saadanne Personer først, naar Tilholdet om at søge Arbejde ikke efterkommes, eller vedkommende forlader et saaledes anvist Arbejde uden skellig Grund eller afskediges derfra formedelst slet Opførsel, og forudsat at Politiets Tilhold ikke er mere end 1 Aar gammelt. Efter T. U. skal Tilholdet gives, naar Betingelserne foreligge, medens det efter K. U. kun kan gives, men iøvrigt er T. U. langt mere begrænset i sine Bestemmelser end K. U., som medtager alle, der paa almenkendelig Maade søger helt eller delvis Underhold ved Betleri eller ved uhæderligt Erhverv. At

medtage Betleri er sikkert overflødig, da Bellerne jo kan behandles efter de om dem gældende Bestemmelser; ved »uhæderligt Erhverv« er efter Motiverne til K. U. særlig tænkt paa Erhverv ved Utugt, og der maa sikkert gives Torp Medhold i, at en Medtagelse af alle dem, der helt eller delvist søger saadant Erhverv, ikke alene vil betyde en Strømkæntring i Anvendelsen af Lov ³⁰/₃ 1906 § 1 — hvad man maaske nok kom udover — men tillige, hvad der efter min Mening er væsentligere, vilde medføre et ganske uoverkommeligt Arbejde paa Grund af det uhyre Materiale, der vilde foreligge særlig i København. I Forbindelse med Tilholdet om at søge Arbejde kan Politiet efter T. U. § 181, 3. Stk., der svarer til K. U. § 327, 1. Stk., foreskrive Iagttagelse af saadanne Regler, der sætter det i Stand til at paase Tilholdets Oplyldelse, derunder paalægge vedkommende til bestemte Tider at møde og give fornøden Oplysning, og lignende Paalæg kan efter T. U. § 183 (K. U. § 327, 2. Stk.) gives den, som er dømt som Løsgænger eller mere end én Gang for en Berigelsesforbrydelse. (K. U. har her det mere omfattende: Ejendomsforbrydelse, hvad der sikkert er urimeligt). Her findes altsaa Regler svarende til dem, vi nu har i Lov ³/₃ 1860 § 2.

Straffen for Løsgængereri er Arbejdsfængsel, efter K. U. uden Begrænsning opad eller nedad, altsaa overensstemmende med § 17 fra 14 Dage til 3 Aar, efter T. U. er Straffen Arbejdsfængsel »indtil 1 Aar«, altsaa fra 2 Maaneder, i de mere graverende Tilfælde (T. U. § 180, 4. Stk.) altsaa navnlig i Tilfælde af Gentagelse er Straffen efter K. U. Arbejdsfængsel fra 6 Maaneder til 3 Aar, efter T. U. fra 2 Maaneder indtil 2 Aar. Om Aarsagen til disse Forskelligheder kan jeg henvise til mine Bemærkninger ved Omtalen af Betleristraffen, og hvad jeg der anførte om T. U. §§ 52 og 53 og om Behandlingen af Recidivisterne, finder tilsvarende Anvendelse her ved Løsgængeristraffen.

For Overtrædelse af Tilhold har K. U. en Straf

af Arbejdsfængsel fra 7 Dage indtil 3 Maaneder, medens T. U. i § 181, 3. Stk. og § 183, 2. Stk. har Arbejdsfængsel i indtil 6 Maaneder, altsaa fra 2 Maaneder, et Minimum, som overfor Forseelser af denne Art nok kan vække stor Betænkelighed, som paa ingen Maade opvejes ved, at der efter Omstændighederne kan gives betinget Dom, som det fremhæves i T. U.s Motiver.

Efter T. U. § 183, 3. Stk. straffes den, der efter i Henhold til § 66 (Strfl. § 16) at være udvist af Landet uden Tilladelse vender tilbage, med Arbejdsfængsel fra 2 til 6 Maaneder, i Gentagelsestilfælde stigende indtil 2 Aar, medens K. U. § 329 for den samme Forseelse har Arbejdsfængsel fra 14 Dage indtil 3 Maaneder, i Gentagelsestilfælde indtil 3 Aar, atter her synes T. U.s Minima betænkelig høje, og navnlig synes de mig at staa i mærkeligt Forhold til T. U.s Maksima. Kunde der i disse Tilfælde ikke tænkes Bødestraf som Minimum? Endelig finder jeg Anledning til at bemærke, at de i midlertidig Lov ¹/₄ 1911 § 8 indeholdte Stedfæstelsesbestemmelser, der jo navnlig rammer Betlere og Løsgængere, og som er bibeholdt i K. U. § 87 jfr. § 327 sidste Stykke, saavidt jeg kan se, helt er strøgne i T. U. Jeg tror ikke noget Menneske vil savne disse Bestemmelser, de har efter min Mening været komplet mislykkede, og de bruges sikkert mindre og mindre.

Hvad endelig angaar de i T. U. Kap. 19 indeholdte »skadelige Erhvervsvirksomheder«, som jeg altsaa helst ser forviste fra Kapitlet, og som ligger noget udenfor det Emne, man har gjort mig den Ære at anmode mig om at behandle her i Tidsskriftet, skal jeg indskrænke mig til nogle kortfattede Bemærkninger.

Den eneste Kending, vi her møder, er Lykkespil, som omhandles i T. U. §§ 185 og 186 (K. U. §§ 333 og 336). Der findes ingen Definition af Ordet Lykkespil, hverken i K. U. eller T. U., og herved maa formentlig da forstås det samme, som vi efter den nu gældende Lovgiv-

ning i Frdn. ⁶/₁₀ 1753 forstaar ved Hasardspil, altsaa Spil, hvis Udfald alene eller væsentligt beror paa Tilfældet, men ikke eller ikke væsentligt paa Deltagernes »Indsigt, Erfarenhed og Adresse«; saavel efter K. U. som efter T. U. er Væddemaal indbefattet under Lykkespil og formentlig med Rette, da de samme Grunde, som taler for at forbyde Hasardspil, formentlig ogsaa kan anføres for underlige Belingelser at forbyde Væddemaal af tilsvarende Art. Efter K. U. § 333 er ligestillet med Lykkespil »andet Spil, der drives under Forhold, som vise, at uberegnelig Vinding er det egentlige Øjemed«; denne Bestemmelse, hvorunder efter Motiverne til K. U. er indbefattet saavel det saakaldte Terminsspil som under de foreliggende Belingelser ogsaa Kunstspil, er ganske udeladt i T. U. og formentlig med Rette. Terminsspil — Differencehandel — kan efter Omstændighederne opfylde fornuftige økonomiske Formaal og bør næppe i al Almindelighed forbydes eller belægges med Straf, efter Torps Formening kræves der paa dette Omraade ikke Straffebud udover det i T. U. § 184 indeholdte Forbud mod Forledelse til Spekulationsforretninger, hvorom nærmere nedenfor, og hvad endelig Kunstspil angaar, maa der formentlig gives Torp Medhold i, at det vil være overmaade vanskeligt, ja vel næsten umuligt at lade Spørgsmaalet om Strafbarheden være afhængig af, hvorvidt Indsætterne i Forhold til de spillendes Formue er urimeligt høje, saaledes som det udtrykkelig fremhæves i Motiverne til K. U.

Ogsaa jøvrigt er Strafbarhedens Omraade forskelligt bestemt, K. U. § 333 rammer den, der for egen eller andens Regning driver Forretning med at foranstalte eller indbyde til Lykkespil, som ikke i Følge særlig Bestemmelse er tilladt, medens T. U. § 185 klart og kort rammer enhver, som søger Erhverv ved utilladt Lykkespil eller ved at fremme saadant Spil, altsaa ogsaa straffer den professionelle Hasardspiller, som ikke er Spillevært eller Bankør, og som efter K. U. kun rammes af den langt

mildere Straffebestemmelse i § 335 for alle Deltagere i utilladt Lykkespil. Medens dernæst baade K. U. i § 334, 1. Stk. og T. U. i § 186, 1. Stk. rammer den, som paa offentligt Sted foranstalter utilladt Lykkespil, er det efter K. U. § 334 endvidere strafbart overhovedet at yde Husrum til utilladt Lykkespil, medens T. U. § 186 indskrænker Omraadet til kun at omfatte den, der paa offentligt Sted yder Husrum til utilladt Lykkespil, hvorved bemærkes, at Bestemmelserne om Meddelagtighed naturligvis ogsaa er anvendelige ved denne Forbrydelse. Endelig er der den store Forskel mellem K. U. og T. U., at førstnævnte i sin § 335 rammer alle Deltagere i utilladt Lykkespil med Straf, medens T. U. § 186, 3. Stk. kun rammer den, som paa offentligt Sted deltager i utilladt Lykkespil, K. U.s Straffebestemmelse vilde sikkert i stort Omfang blive en Papirbestemmelse, umulig at overholde eller overvaage. Begge Forslagene har Sikkerhedsbestemmelser mod, at Foreningslokaler skal blive benyttede som Skalkeskjul for realiter offentligt Lykkespil under Paaberaabelse af, at Lokalerne ikke er offentlige; efter begge Forslag skal Retten afgøre, om det ved Lykkespillet indvundne Udbytte skal inddrages (konfiskeres til Fordel for Statskassen) eller tilbagebetales, men T. U. har udeladt en, som det synes mig, rigtig og betimelig Bemærkning i K. U. om, at Retshandler, der tjener nyttige økonomiske Formaal, ikke henregnes til Lykkespil, selv om Tilfældigheder er bestemmende for Vinding og Tab ved Retshandlen.

Straffen for erhvervsmæssig Udøvelse af Lykkespil er efter K. U. Bøde eller simpelt Fængsel indtil 1 Aar, medens den efter T. U. kan gaa helt op til Arbejdsfængsel i indtil 1 Aar, for Spilleværten eller Bankøren i utilladt Lykkespil paa offentligt Sted er Straffen efter K. U. Bøde indtil 600 Kr. eller simpelt Fængsel indtil 3 Maaneder, medens der efter T. U. er ubegrænset Bøde eller simpelt Fængsel indtil 6 Maaneder og i Gentagelsestilfælde endog kan stige til Arbejdsfængsel i 6 Maaneder, endelig

har begge Forslag Straf af Bøde for Deltagerne i strafbart Lykkespil, efter K. U. indtil 200 Kr., efter T. U. ubegrænset; jeg tror, at T. U.s videre Strafferammer absolut er at foretrække, ligesom jeg tror, at der i de mere graverende Tilfælde bør kunne idømmes Arbejdsfængsel som i T. U. foreslaaet.

De øvrige »skadelige Erhvervsvirksomheder«, vi møder i T. U., er alle Nyskabninger, som man altsaa har anset paakrævede, og som der vel ogsaa har været følt Trang til, om end selvfølgelig saadan Trang som Regel føles langt tidligere og i langt højere Grad i de store Byer og under de større Forhold end under mindre Forhold.

Efter T. U. § 184 straffes den, som erhvervsmæssig udnytter andres Ukyndighed, Uforstand eller Uerfarenhed til at forlede dem til Spekulationsforretninger, der ikke hører til deres Næringsvej. Fra K. U. § 332 adskiller T. U. sig ved, at det kun er den erhvervsmæssige Udnyttelse, som gøres strafbar, samt at de meget vanskelige Udtryk »Letsind og Enfoldighed« er erstattet med de heller ikke særlig rare Udtryk »Ukyndighed og Uforstand«. Disse Forhold hører til dem, hvor man hidtil formentlig har hjulpet sig med Strfl. § 257, og, hvor denne ikke strakte til, har maattet opgive Ævred. Straffen er i K. U. Bøde eller simpelt Fængsel, men i T. U. simpelt Fængsel eller Arbejdsfængsel i indtil 1 Aar, hvorhos det i Motiverne til T. U. fremhæves, at denne Forbrydelse hører til dem, hvor der ofte vil blive praktisk Anvendelse for den overmaade tiltalende og vistnok effektive Bestemmelse i Forslagets § 48, 1. Stk. om Kumulation af Bøde og Frihedsstraf.

Efter T. U. § 187 (K. U. § 340) rammes den private Detektivvirksomhed og vistnok med fuld Føje, da det formentlig er ret skandaløse Forhold, som i de senere Aar er gaaet i Svang paa dette Omraade. T. U. rammer den, som i Strid med derom givne Bestemmelser gør sig Næringsvej af at udforske private Livsforhold, forud-

sætter altsaa for sin Anvendelse, at der gives Lovbestemmelser, der regulerer, eventuelt forbyder saadan Næringsvej, og bliver derfor foreløbig en ren Blanketbestemmelse, medens K. U. rammer enhver, som uden Hjemmel i et ham af en offentlig Myndighed eller af Styrelsen for et af det offentlige anerkendt Samfund overdraget Hver gør sig en Næringsvej af o. s. v.; her forekommer det mig, at K. U.s Bestemmelser er rigtigere og bedre end T. U.s; Detektivvirksomhed bør efter min Mening kun med Statens Samtykke kunne drives af andre end de dertil af Staten anordnede Myndigheder. I K. U., men ikke i T. U., er undtaget Livsforhold, som vedkommer det almindelige Erhvervsliv i Kraft af den Betragtning at slige Efterforskninger er nødvendige i Erhvervslivets Interesse og erfaringsmæssig ikke farlige; om denne Betragtning holder Stik, ved jeg ikke. Efter begge Forslagene er det, som det fremgaar af foranstaaende, kun den erhvervsmæssige Detektivvirksomhed, der gøres strafbar, en i ædel Begejstring virkende amatør Sherlock Holmes kan altsaa frit boltre sig, og Undersøgelser f. Eks. i Velgørenhedens Tjeneste er ikke strafbare. Naar K. U. endvidere i Modsætning til T. U. rammer enhver, der anvender uberettigede Personer til Efterforskning, synes det unægtelig at gaa videre end fornødent, her er næppe Brug for mere end de almindelige Bestemmelser om Medgerningsmænd og meddelagtige (medvirkende).

Straffen for Forbrydelsen er efter begge Forslag Bøde eller under skærpende Omstændigheder simpelt Fængsel, som saadanne Omstændigheder fremhæver K. U. det at fremkalde eller benytte falske Forestillinger om Hjemmelen.

Efter T. U. § 188 straffes endelig den, som i Vindingshensigt ved falske Foregivender eller anden til at skuffe angaaende de virkelige Forhold egnet Adfærd forleder nogen til at udvandre, medens K. U. § 342 kun straffer den, som ved Driften af en Forretning begaar slig

svigefuld Adfærd for at forlede nogen til at udvandre. T. U. kræver altsaa for at straffe, at det skal være lykkedes at forlede nogen til at udvandre, medens K. U. rykker Fuldbrydelsesmomentet frem og straffer selve den med ommeldte Formaal udviste svigefulde Adfærd uden Hensyn til, om den har ført til et Resultat eller ej; for en almindelig Betragtning synes det unægtelig noget vanskeligt at forstaa, at selve den svigefulde Adfærd ikke skal være strafbar som saadan. At T. U. til Forbrydelsen kræver Vindingshensigt, synes mig fuldstændig korrekt, men vil faktisk vel næppe betyde nogen Ændring fra K. U.s Forslag. Det forekommer mig for Resten paafaldende, at netop denne Forbrydelse er optaget i T. U.s Kapitel 19 blandt »skadelige Erhvervsvirksomheder«, da det efter T. U. § 188 til Strafbarheden netop ikke kræves, at Virksomheden skal være udøvet erhvervsmæssig.

Straffen for Forbrydelsen er efter begge Forslag Bøde eller simpelt Fængsel, efter T. U. Fængselsstraf dog kun under skærpende Omstændigheder.

Begge Forslag, T. U. § 189 og K. U. § 344, har endelig en ganske nødvendig Bestemmelse om, at den, der i sin Næringsvej overtræder foranstaaende Bestemmelser om skadelige Erhvervsvirksomheder, kan frakendes Retten til at drive paagældende Næringsvej enten paa Tid eller for bestandig; at det efter T. U. kun kan ske, naar vedkommende gentagende forser sig, er vistnok en uheldig Begrænsning.
